

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2057 :: ANY XL

15 cèntims = Atrassats 30

BARCELONA 31 DE MAIG DE 1918

ELS SALVADORS DE... LA PATRIA

—Tiva, que ja el tenim a dalt.
—Malaguanyada feina. Bé prou que li tornarem a
tirar de cap altra vegada.

PERFUMES amb LOCIONS de "MYRURGIA"

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe

RAMBLA D CANALETES 911
TELÈFON. A. 2766
BARCELONA

MENSAJERO BARCELONÉS

ESORIPTORI PÚBLIC

S'admeten cartes en llista

Repartiment de cartes, circulars, esqueles i petits paquets

Avisant-nos per telèfon es passen a recollir a domicili, cartes i petits paquets per a on convingui

Places del Beat Oriol
i del Pl, núm. 10
TELÈFON A 4499

MAGATZEMS

LAS GALERIAS

Rebudes les Novetats per a la

PRESENT TEMPORADA D'ESTIU

Darrers models en Trajos i Bruses

La millor surtida en Colls
Ploma i Pelerinas Marabout

Las Galerías
sempre ven a preus reduïts

Ronda de Sant Antoni, 13 i Tamarit, 164
PREU FIXE Telèfon A 4464

ANTIGUO JARABE
Y
PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS

"GUASCH"

Precio: 5 Ptas frasco

Depositorio:

Laboratorio "GUASCH"

De venta:

SEGALÀ · Rambla San José, 14
HIJOS DE VIDAL Y RIBAS · Hospital, 2
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo, 1
VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

**CALÇATS FINS
I ECONÒMICS
DE TOTA MENA**

LA FRANCO ESPAÑOLA
ESCUDELLERS, 25
BARCELONA

UII! UII!

Hi ha qui compra vestits i calçats
usats i els paga a preus increïbles

Se fan tractes en la botiga i si convé
se passa al domicili dels venedors

102, HOSPITAL, 102
Suursal: Rbla. de les Flors, 25, interior

Bazar de la Unión

UTILS PER A ESCRIPTORI

TINTES CLASSES SUPERIORS

Unió, 3 Barcelona

El mejor disolvente de los uratos
Acepta de las vías urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBLOTTE HERMANOS
Urológica - Hexametileno tetramina - Formina

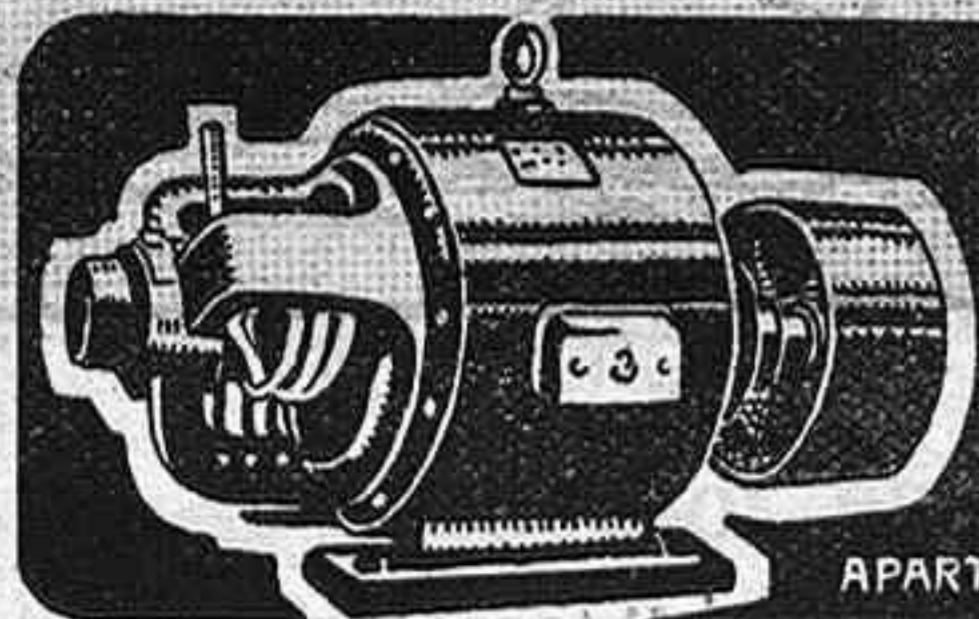
PÍDASE

folleto explicativo. Muestras

a los señores médicos

Agto. gen.: S. NAVARRO

Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

R. COLLI S.C. - BARCELONA

Representants i Depositaris de la Casa

ERCOLE MARELLI & C. - MILAN - MADRID

MOTORS · ELECTRE-BOMBES · ALTERNADORS · TRANSFORMADORS
DINAMOS · VENTILADORS · ETC. · DEMANIN-SE PRESUPUESTOS

APARTAT 189

MÉNDEZ · NÚÑEZ Nº 17.

TEL. A 1249

CRONICA

LA PASSA

RA jo, tot fent quartilles, crec que el cap s'enterboleix, em fan mal els ossos, passa un calfret per la pell i se inicia la febre. Dec tenir la passa—penso. I aquesta pensada la té el dependet al despatx i el paleta a la bastida, i el soldat a la caserna, i les nòies als tallers i el senyoret al bar.

Em trobo malament—murmuren. I se'ls hi respon: Res; és la passa.

Tota malura i tota febre són mouiu d'optimisme. Sembla com si no fossin possibles les innombrables malalties i que totes es reduïssin an aquesta passa, encara sense microbi conegut i sense nom. L'optimisme arriba a l'extrem de produir un cert content del mal de cap i les esgarriances. Jo també tinc la passa—sembla dir se—; jo també vaig a la moda i puc vantar-me de què el Destí o Déu Nostre Senyor, repartidors de mercès, han tingut per a mi una preferència. I així tenir la passa és com rebre una invitació per a una festa.

Aquesta vanitat dels malalts ha crescut al rebre la nota de què l'original malaltia havia entrat al Palau reial, fent-li els honors al rei. Immediatament, la passa ha concedit els seus favors a tres ministres, un conservador, un altre lliberal i el tercer regionalista; per a que fós passa de concentració monàrquica, i ja amb el monarca i els ministres malalts, han anat descendint pels parlamentaris i els quarters, extenent-se per tota Espanya, esdevenint passa nacional. No manca més que des de la *Gaceta* es proclamí el servei de passa obligatòria.

Ha succeït quelcom semblant a l'apendicitis de l'Eduard VII. Quan l'imperial budell s'infeccionà, tots els apèndixs d'Europa es declararen en irritació. L'apendicitis es feu diplomàtica i tots els pobles oferiren al rei d'Anglaterra el vassallatge del seu ventre dolorit. Fou aquell el cop més imperialista britànic. L'apèndix del rei Eduard tingué el poder d'un ceptre universal. Com ara el rei de Espanya rep el més unànim dels homenatges nacionals, veient el poble que és, també, bon patriota i bon quefe d'Estat, el primer «passista» com era el primer soldat i el primer agricultor.

Es clar que això no pot plaure ni als republicans, ni als catalanistes. La passa s'ha fet monàrquica, i si els re-

formistes i l'Emili Junoy ho trobaran grat, els republicans no poden admetre aquesta coincidència del rei amb la nació. Com els catalanistes deuen rebutjar una malaltia iniciada a Madrid, imposada per Madrid a les províncies, perquè encara que l'argument pugui ésser girat, declarant que de Madrid no ens arriben més que passes, Catalunya sofreix una nova imposició. La passa, doncs, és monàrquica i centralista, i ni els nacionalistes, ni els republicans tenen dret a passar-la. Jo confio que apareixerà, un dia de aquests, un article d'En Samblancat, recriminant la passa, traidora del poble, querida de ministres, favorita del rei.

Però deu ésser plaent tenir febre sense perill; estar malalt sense estar-ne. El llit deu ésser dolç i la curació amable. Llegiríem un bon llibre, fumaríem displicentment, com un turc, i la dona o l'amiga ens agrairien que una vegada a l'any fóssim al llit a les deu de la nit. La passa deu haver ressuscitat moltes llunes de mel.

PARADOX

En Pomaret se diverteix

L nostre amic Pomaret tenia, des de fa molts anys, una fulana vella i lletja que li'n feia de verdes i de madures, a l'alçada d'un campanar. L'enganyava amb el primer passa-volant, i, en canvi, an ell, no li permetia qu's mirés tan sols a cap dòna de les moltes que li fre-gaven la roba pel carrer.

Ara fa uns dos mesos, aqueixa fulana va perdre a la seva mare, una escarxofada senyora, ex-tiradora de cartes i tiradora de altres coses, que ranciejava com el sagí vell, oloreta que el nostre amic Pomaret se veia obligat a soportar tres cops per setmana.

Aqueixa vella nigromàntica havia tingut una forta obsessió, una terrible mania que no la deixava viure tranquil·la: la por de que quan fos morta i enterrada al ninxo, se tornés a despertar. Tan i tan havia arrelat aquest macabre pensament en el seu magí, que al morir va deixar dit an el testament que instalessin un *necrófon* al interior de la seva tomba.

Un *necrófon*? preguntaran vostès. I què vé a ésser això del *necrófon*? Com se veu que vostès no llegeixen les revistes científiques nordamericanes! Nosaltres tampoc. Però el nostre entranyable amic Pomaret ens ha possat al corrent de lo que és aqueixa moderníssima maquineta, inventada per un competidor de l'Edisson.

El *necrófon* és un aparell telefònic que's col·loca a dins de la caixa de morts i que's posa en comunicació amb la

Central més pròxima al objecte de que quan el difunt que ha sigut enterrat sense ésser-ho es desperta, aquest pugui telefonar tot seguit a les seves amistats o als seus parents.

Com que la vella de qui parlem va deixar algun quarto als seus hereus, aquests no tingueren cap inconvenient en donar-li aquest gust i feren instal·lar un *necrófon* al ninxo de la senyora Pauleta.

I heu's aquí que una nit, al cap de quinze dies d'enterrada la que tots creien difunta, la seva filla s'impacientava a casa seva esperant les carícies del nostre amic Pomaret, que s'estava tranquil·lament al cafè fent la *manilla* amb els amics, quan tot d'un plegat sonà el timbre del telèfono.

La xicota, sense mal pensar, anà al aparell creient que era el seu *fulano* que li diria que no podia anar-hi, com altres vegades. Indignada, va dir-se a sí mateixa:

—Si és ell, me la pagarà!..

Però... oh, sorpresa! Una veu cavernosa i sepulcral era la que li parlava en l'aparell telefònic.

La veu deia:

—Correl.. vina, filla meva!.. Vine'm a buscar. Agafa el primer tramvia de Cà'n Tunis i vina, que m'he desperatat. Porta un parell de *santwitjos* que tinc gana.

La xicota va llençar un crit d'angoixa terrible. La criada hi va córrer, però no hi fou a temps. S'havia tornat boja. Al cap de dos dies varen enterrar-la.

I res... tot va ésser una brometa d'En Pomaret.

SEDRY

La política i la *passa*

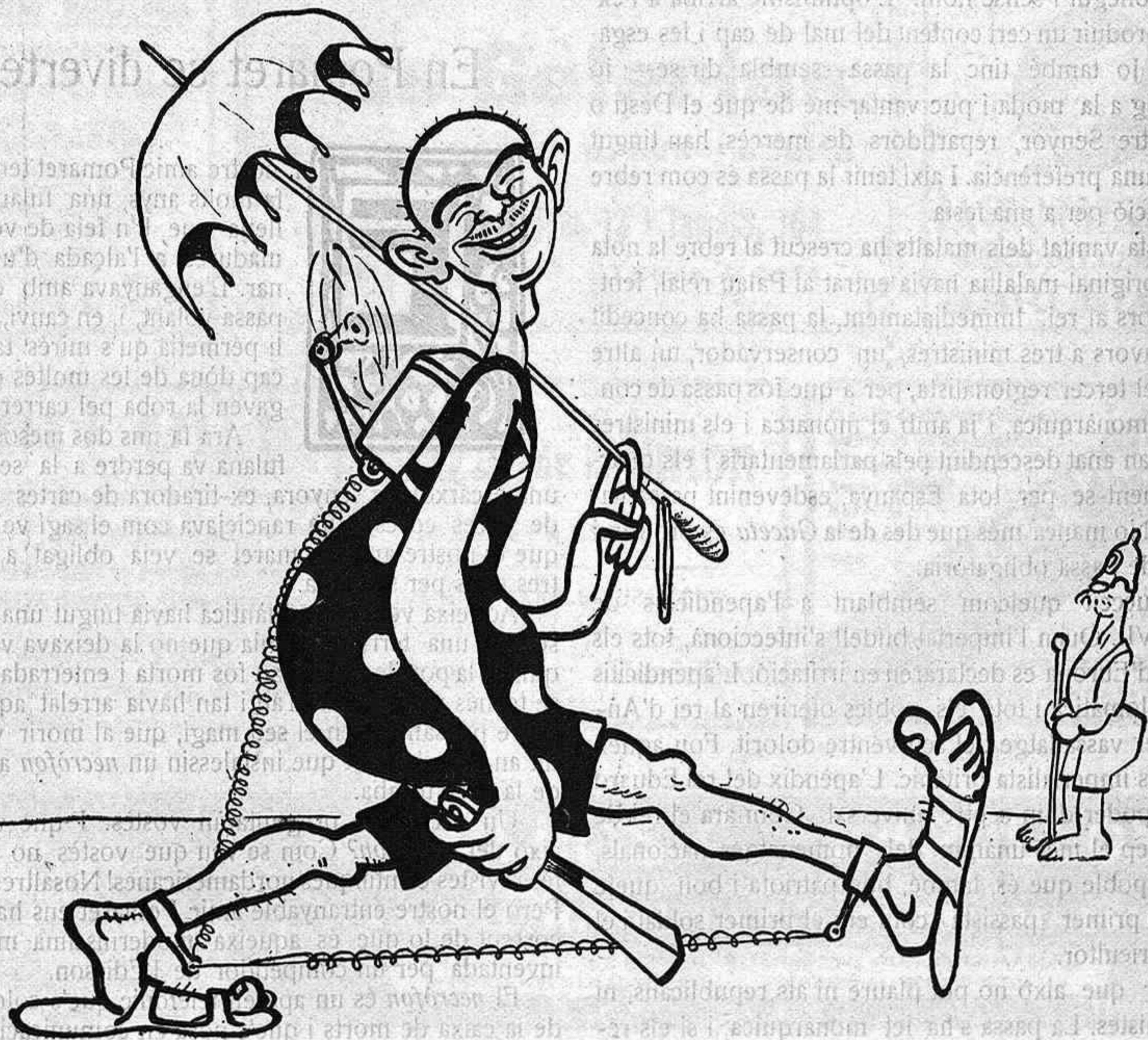
DIGUIN lo que vulguin els nostres galenos; però lo cert és que la «*passa*» no ha apretat prou. Per lo vist el anònim microbi és més respectuós de lo que teniem dret a esperar i qui sab, qui sab, si és correl·ligionari d'En Francisquet o de «don Antonio» puix lo cert és que mentre a Madrid les emprèn a tort i a dret contra tot bitxo vivent, als

caps grossos del nostre món polític els deixa en pau i tranquil·litat.

I això, francament, no era d'esperar i, per lo insòlit del cas, molts creuen que's tracta d'un microbi eminentment germanòfil puix d'altra manera no's comprèn aquesta tolerància amb els nostres homes de govern.

Lo lògic, lo natural, puix no altra cosa era de preveure, és que si a Correus es quedaven sense carters, a Telégrafs sense telegrafistes, a tramvies sense cobradors, als bancs sense dependents, als quaters sense soldats, als teatres sense artistes, els ministeris es quedessin també sense ministres.

I com que els catalans, la veritat sigui dita, som gent

MODES MASCLES

El darrer figurí d'aquesta primavera.

previsora, desseguida ens començarem a prevenir davant de les funestes conseqüències que podia tenir per a Espanya una «passa» ministerial. Era, doncs precís, davant de l'inminent perill d'una catàstrofe, preparar un *substitutiu* governamental, que en els temps que correm, això dels substitutius, està a l'ordre del dia, i com que les ciències segueixen adelantant «una barbaridad» lo mateix es substitueix la bencina, que els ous, que la llet, que... un ministre.

Per consegüent en els nostres centres polítics ha regnat durant tots aquests dies una indescriptible animació. Cada partit tenia preparat el seu ministre. Era qüestió que els «substituts» o els «reserves» fossin lo bó i lo millor de cada casa, puix un govern com el que ara tenim no's pot substituir així com així.

Els nostres homes representatius es reuniren a la sala d'actes de «La Lliga». El poble, esperava frisós el resultat, a la típica plaça de la Cucurulla.

I va començar la històrica sessió que per delegació de l'Abadal va presidir En Costa-Deu.

Com és de rigor; els reunits s'ocuparen d'elegir al futur President del Consell provisional de ministres.

Es va pensar amb En Bartrina; però convenint tots que era precís un home de molta *altura*, s'acordà que el substitut d'En Maura fós En Ferrer i Bárbara. ¡¡Visca!!

L'incommensurable diputat per Mataró plorava, no sabem si d'alegria o d'emoció, però la qüestió és que plorava.

Per ministre de la guerra era necessari un home de gènit, de «figura», i es convingué que el favoregut fós l'inmens Rovireta, reivindicant-lo així de la derrota de Tremp.

An En Ballbé de Gallart, que des de la catàstrofe de Vilademuls està inconsolable, com que és tan *graciós* el nomenaren futur ministre de *Gràcia* i... Sant Gervasi.

A Governació, considerant que devia anar-hi un personatge que tingués «pose», acordaren designar al *eternamente pollo*, *Joaquinito* Sagnier.

Per a Foment, a reemplaçar a l'idol de Besalú, designaren al marqueset d'Olèrdola, puix així, si no's podien tenir pons i carreteres es tindrien *rius* i *rius*... això del «regadiu» convé molt.

Pel ministeri de Marina s'imposava un «tècnic» de fama i es convení, per unanimitat, que ningú millor per a substituir an En Pidal que'l soci d'En Rómulo Bosch, el gran «Alejandro» el *torpeador* de corazones, que li diu a cau d'orella En Boy—Sant Boy!—de *La Vanguardia*.

Per a Instrucció Pública, això era de preveure, no's trobà a ningú tan competent com el sapientíssim Pich i Pon i Repicó.

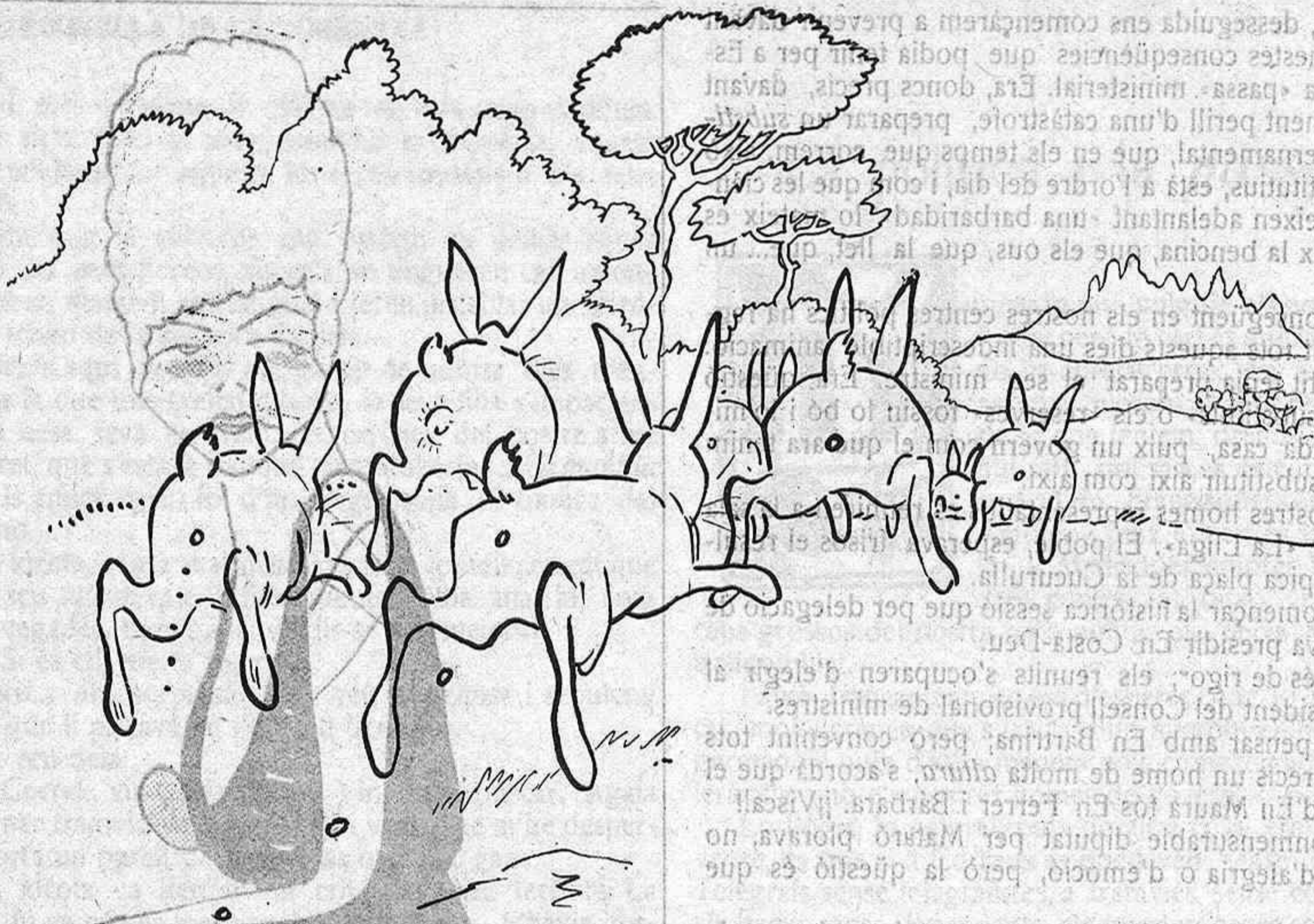
Al parlar-se del ministeri d'Estat sorgí una petita discussió: uns volien que fos En Dalmases Gil, perquè es tracta de tu amb el kaiser; però es considerà que lo millor fóra un home que estés bé amb totes les races que poblen el nostre planeta, i és cregué que el més indicat era el «Barberillo» recordant la influència que té l'eminent home públic de Sans, amb tots els *Zincalós*.

An En Polo, ex regidor i adroguer perpetuu en representació del partit radical que no podrà tenir un no davant de tant crítiques circumstàncies, se'l nomenà tot seguit Comissari General d'Abasteixements.

En Sarrado Domingo, ex secretari de l'ex diputat de les ermilles, o sigui d'En Ballbé, va llegir la llista dels ministres en incubació des del balcó de «La Lliga» i el poble els va aclamar. El comte de Queralt, a l'enterar-se'n exclamà:

La eminent actriu Caterina Balcena.

NO GUANYAREM PER SUSTOS O LA COLLA DELS ALARMATS

—¡Bah! ¡Un ministeri de «temporeros»!
¡El comte de Queralt no té memòria!

Emperò, el senyor Esteve, home pràctic en tots els temps i en totes les circumstàncies, preveient un cataclisme feu tot seguit la seva segona disbauxa de la seva vida: llogà un «pessetero» com si fos un vulgar comte de Lavern, i digué al cotxer:

—Cuiteu, correu! A les oficines de la Trasatlàntica! I un cop allí prengué passatge per a la Patagònia, pensant que mal per mal, sempre es podria estar a allí més segur que a Espanya... en mans d'aitals ministres.

TENU

A CAU..... D'ORELLA

El secret d'En Cambó

Cap allà al setembre passat, els regionalistes feien de espigolaires dels successos d'Agost. Es tractava d'escriure una ressenya documentada de la repressió, i de la Lliga sortiren col·leccionistes de morts, comptadors de vidrieres trencades, arreplegadors d'abusos d'autoritat. I feta la provisió, tots, com a formigues anaven cap a càmbó portant el seu granet.

El senyor Cambó estava preparant l'oposició al Govern Dato. Si aquest no cau l'Indaleci Prieto ho hauria

estat ell, i En Pere Rahola el Saborit, i En Garriga i Massó l'Anguiano, i l'Abadal el Besteiro. En Cambó no feia més que repetir:

—Tinc un «dossier» formidable!

Va caure En Dato, pujà En García Prieto, vingué finalment En Maura amb En Cambó, i com a cada canvi de casa es perd un llençol, a cada crisi el «dossier» de En Cambó perdia un plec. Finalment els regionalistes ens han comunicat que les acusacions dels socialistes eren procediments anacrònics.

Però l'Agulló, an els íntims els hi confia el secret de En Cambó que és el secret de Politxinel·la:

—Creieu-me, cada vegada que s'aixecava a parlar En Prieto, En Cambó tenia una alegria.

El Director General

A Castella és una comèdia. I a Catalunya, també. A Castella la feu En Vital Aza, o En Miquel Echeagaray ens és igual. A Catalunya la fa En «Xenius», director general d'Instrucció Pública de la Mancomunitat de Catalunya. En «Xenius», com es veu és alguna cosa.

Un d'aquests dies, a l'Escola d'Agricultura, ho fou de preocupació. Es volia trobar un títol breu i eficaç per a uns quaderns d'instruccions agrícoles que han de comprar i llegir els pagesos, títol, per lo tant, necessitat d'una gran claretat. Les opinions proposaven «El conreudor de la terra», «Petit tractat agrícola», «Guia de pagesos»... Els professors no acabaven mai de coincidir. Un finalment proposa que's pregués al senyor Director General d'Instrucció Pública de la Mancomunitat de Catalunya, busqués un títol.

Als pocs dies En «Xenius» acudeix a la reunió de professors agrícoles.

—Ja tinc el títol...

Tots esperaven que es fes la llum. El títol senzill, comprensible per als pagesos, havia estat trobat. En «Xenius», el deixà caure suau, dolç, com una paraula amorosa:

—Panflets...

Mai ulls de professors agrícoles s'han obert tan estorats. Un d'ells, a la sortida, anava dient:

—An aquest xicot se li confien les coses, se'n preocupa, les remena i les deixa sempre a punt de que tothom se'n fumi.

Decididament En «Xenius», Tartarín pedagògic, com el de Tarascó, «c'est un caracter».

Bolcheviquisme

Després d'haver ordenat la llibertat de l'amor, castigant a les dones casades que no vulguin ésser adúlteres,

els bolchevics, han publicat un decret per a que tothom pugui canviar el nom, dient-se com li dongui la gana. Es una mida que admiraran els notaris, els jutges municipals, els registradors i els usurers.

En la taula del Continental el nostre amic don Emili Junoy, per a nosaltres sempre senador del regne, es va llegir el curiós telegrama, i En Junoy, malinçonic, el comentà:

—Jo m'he dit possibilista, radical, solidari, nacionalista, reformista, lliberal... Aquest decret, per a mi hauria arribat tard. La sola cosa que em plauria seria dir-me senador i a Rússia no n'hi ha de senadors...

L'alegria del "Corpus"

ABANS de sortir de casa, se contempla en l'espill del gran armari, i somriu satisfet. Verament fa goig. El trajo gris fosc, confeccionat a la darrera moda, les botes rosses, la corbata destacant de la camisa blanca amb ratlles blau-clar i el berret de palla lluint la seva estrident color groguenca, fan un conjunt armònic que dona un marcat segell d'el·legància al aixerit minyó. La seva germana, que se sent aquest dia extremadament carinyosa, arrenca del ram de flors que ha comprat el matí al sortir de missa, un clavell vermell, obert i groixut, que col·loca coquetonament en el trauc de l'americana del jovent.

Aquest li remercia la finesa amb una festa, i surt de casa content i rialler, sentint que li riu l'ànima i que li puja dels dintres una cançó que, malgrat ell, li floreix sorollosament als llavis. Ja en el carrer, se sent completament joiós. El cel és blau, d'un blau de vestit de Verge, el sol ho enllumena tot de claror vibranta i en l'aire hi ha quelcom d'imprecís que porta una gran alegria a totes les coses. Les gents, vestides amb les millors de les robes, omplen les vies remoroses i caminen satisfetes.

El nostre jove se troba amb uns amics que ja l'esperen. S'examinen mútuament els trajos nous, i venen les rialles, les bromes i els copets a l'espatlla. Després, s'en van a «seguir el curs». Els balcons estan tots endomassats, el carrers cobricelats per una intrincada xarxa de serpentines multicolors; els balcons plens de damiselles i les aceres farcides de cadires i bancs que ocupen un públic nombrosíssim. La sentor de la ginesta, les olors de les flors—clavells i roses—que embaumen tot l'aire, els crits dels venedors, les exclamacions de la joventut, el potejar dels cavalls

ELS CORS VALENTS

—Un mil·lío d'homes armats a punt de l'ofensiu... Ai, que m'agradaria veure'ls!

dels guardies i l'espiguet de les cornetes de la tropa que's disposa a cubrir el trajecte... tot canta a festa inusitada, tot plegat porta a l'ànim, ja predisposat a la joia, la empremta deliciosa de la bella diada, l'alegria inconfundible del Corpus barceloní.

El nostre amic, com tots els altres joves — fins com els que ja no ho són de joves —, se sent emportat per la simfonia vibranta del incomparable jorn de festa. I en els ulls que li guspirejen, en els llavis que se li obren en un parlament incessant i en el cor que se li gonfla d'una manera desmesurada, demostra clarament la joia més intensa. Bromeja amb els companys, diu paraules jocoses a tot-hom qui passa i dedica les flors més galanes a les jovenetes gràcils que, més belles que mai, llueixen llurs vestits nous de tonalitats clares i que, encomanades de la gaia rialla de totes les coses, llencen, sense volguer-los dissimular, els riures més deliciosament sorollosos.

Van seguint el curs emportats per l'allau de gent que, en contraries direccions, camina pausadament. Entremig de la grogor dels berrets de palla nous, destaquen els plomerets antipàtics i les toies de flors que, des de la ma que les porta triomfantes, van en graciosa trajectòria a fer companyia a les flors bellíssimes que en eis balcons les copsen amb meravellosos somriures.

El caminar se fa cada volta més difícil. Prompte se obiren al extrem del carrer els municipals de a cavall que obren la marxa i al darrera els gegants que ballen i els colorits ganfanons. Els que no tenen lloc s'apressen a cercar-ne i els que encara no estan cansats de la caminada feta, empenyen cap endavant per tal de fer via més depressa.

El nostre jovenet que esguarda d'un cantó a l'altre, veu una damisella que se'l mira amb un lleuger somriure. Quan ell hi reposa la vista, ella abaixa la seva uns moments, se li colora la cara, i els torna a alçar més dolços i brillants encara. An ell el cor li fa un salt i aconsella als amics de restar en aquella cantonada on hi ha una mica de lloc. Els companys que li endevinen la intenció, el bromegen i l'instiguen a quedar-s'hi sol, mentres ells van en cerca d'interessants aventures.

L'adolescent, rebent empentes, clavant trepitjades i matxucant vestits, arriba fins on s'assenta la bella desconeguda que simula estar distreta enraonant amb les amigues. Però, aviat, se miren i comença el mut i deliciós llenguatge dels esguards i dels somriures. La processó passa lentament, i, aprofitant uns alegres comentaris del grupu de noies, el minyó se fica, atrevit, en la conversa i segueix enraonant amb totes. I per a endolcir la coneixença, les obsequia amb caramel·los. Prompte, la conversació del grupu s'aparta cap a un costat, deixant isolats als dos jovenets que segueixen parlant en veu baixa. De tant en tant, alguna amiga mira intencionadament i ells quelcom contorbats, fan semblant de contemplar la processó que passa: els penons, les creus, les colles de col·legials... Després, reprenen la deliciosa conversa, animada per alguna rialleta, matitzada per quiscun sospir fondo, fondo, o caldejada per un d'quells esguards brillants en que sembla que hi traspui l'ànima.

Van passant músiques i ciris encesos, capellans i cavallers, infants i vells... La processó s'acaba. Al pas de la Custòdia, cau una pluja finíssima de paperets de tots colors i un gran devassall de ginesta. La gent cap-cota, s'agenolla uns moments. I al aixecar-se la gentil parella, se troben enllaçats per les mans en una estreta i prometedora encaixada.

Se desembracen els balcons i es buiden els seients de

les aceres. Amb unes paraules afectuoses, se despedeixen els joves. Ell saluda amb una reverenciosa berretada a les amigues d'ella, i s'en va tot content cap a sa casa. Quan hi arriba, la germana, somrient, l'escomet amb picardia:

—Tú, escolta! Qui t'ha canviat el meu clavell? Era d'un vermell encès i are s'ha tornat blanquíssim!

Ell, si gosés, contestaria:

—Me l'ha canviat la xicoteta!

Però com que la mare se'l mira amb ben disimulada severitat i el pare, fent el distret, l'esguarda de cua d'ull, ell se torna vermell i, no sapiguent què respondre, fa un geste de tant-se me'n fum... i es queixa que les sabates li fan mal.

JORDI CATALÀ

Mininus R. I. P.

L Ton, assegut a la guiadora (segons qui *pescante*), rumiava què devia ésser de cert, la malura que ell patia. A voltes es decantava envers la malaltia de moda i de retop donava les encarregades al no dormir, perquè nit com la nit passada en corren poques; ni amb els dits de la mà acoblats amb els dels peus podria treure ell, el Ton, el

compte de les copes de *Cazalla*. Realment eren castiços aquells fulanos que va embarcar i sabien com uns cate-dràtics de menges picantes i que tirin per la beguda. El que devia estar pensant la Tresona, pot-ser ni s'havia posat al llit esperant-lo i ell, el Ton, allí assegut fent veure que menava el cavall, que en realitat de veritat era en absolut mestre de fer el que li plagués perquè el Ton no sabia certament on tenia la dreta ni l'esquerra. Per això no havia tornat a casa, per a no passar per la vergonya de què la costella i la petita el vegessin torrat, dirigit per la cavalleria en lloc d'ésser ell qui la menés.

En fi, que no sabia el què li passava i si era aiguardent o passa el que el tenia; desmenjat de tal manera que no feia més que mirar a la cantonada, tement veure arribar a la Tresona amb l'olla plena d'escudella ensafranada, aquella escudella que ell endrapava com si fós *mantecado* i que avui hauria tingut de rebutjar amb fàstigs per part d'ell i escàndol per part d'ella.

Realment Ton, pensava, ja no estàs per a aquests trots; ens fem vells, la casa ens crida, i ningú com la dona i la canalla, devegades ens fem il·lusions i tractem d'estirar el braç més que la màniga... Vatua listo! Aviat veiem el que en surt. Per menys de res me'n vaig a pendre un sidral.

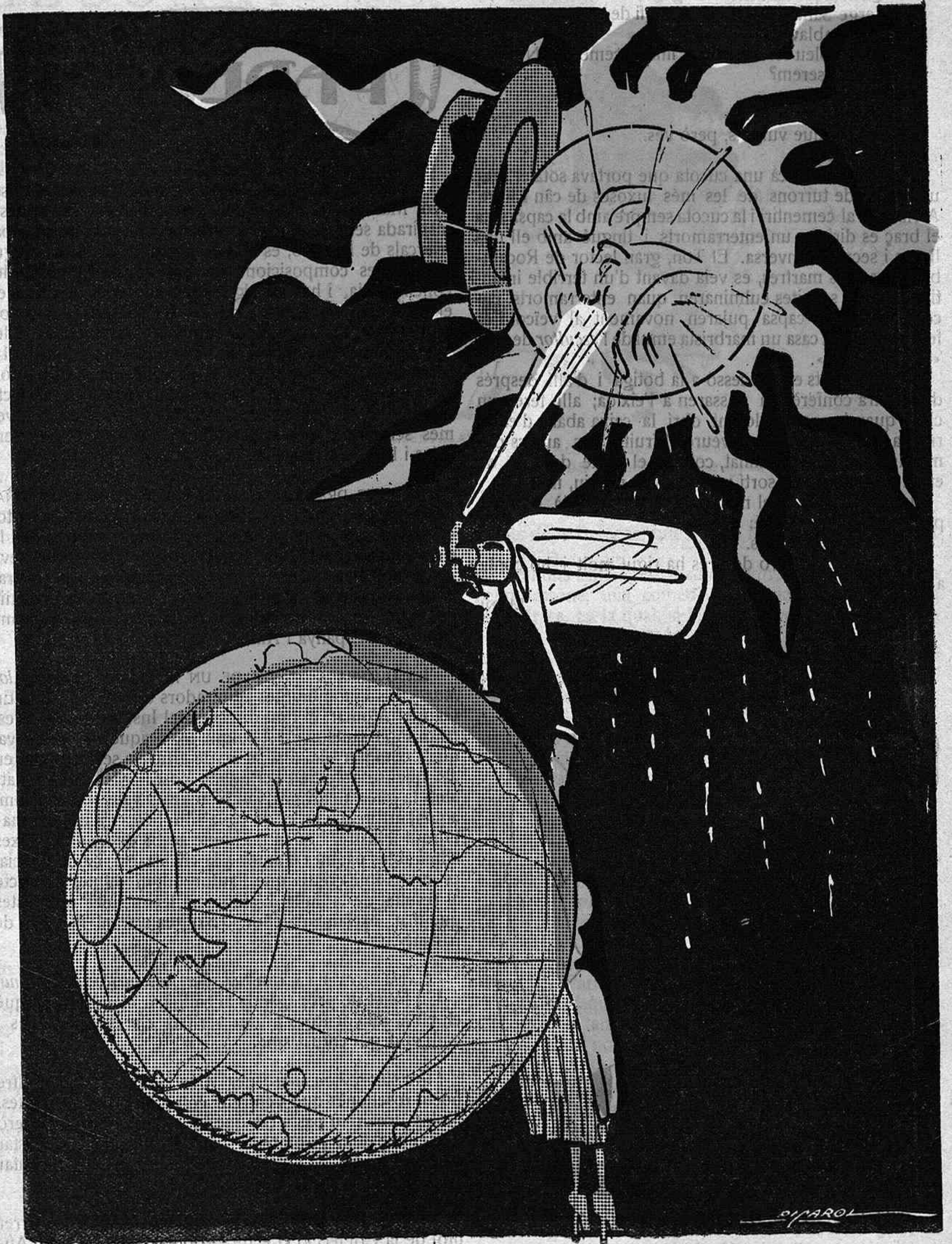
Quasi, quasi, anava a portar a cap tan heroica determinació quan sentí una veu prima com un cristall que li deia:

—Ton, Ton!

—Què voleu?

—Ja dinàreu?

—No, ni ganes.

LES CALORS PREMATURES

**La terra. — Arri allà impetuós!... no t'adelantis, no t'adelantis!
El Sol. — Noia, no sé que dir-t'hi, però sento la Primavera.**

- Ni ganes? Millor.
 —Què? (aquí un reneç caragolat).
 —Verge Santa! Jo no ho deia a fi de mal.
 —Ho semblava.
 —En fi, volem fer una cursa fins al cementiri Nou?
 —Quants serem?
 —Dos i la torna.
 —No vaig de tarifa.
 —Vés del que vulguis, però vés.
 —Andando.

I el Ton embarcà una cucota que portava sota el braç una capsa de turrons de les més luxoses de can Llibre. Arribaren al cementiri i la cucota sempre amb la capsa sota el braç es dirigí a un enterraments i tingué amb ell una llarga i secreta conversa. El Ton, gran lector de Rocambole i parents martres, es veia davant d'un terrible infanticidi, i ses sospites culminaren quan enterraments, cucota, arcabota i capsa pujaren novament al veïcol i es feren conduir a casa un marbrista emul de l'escultor de don «Juan Tenorio».

Entraren tots en processó a la botiga i d'allí després d'una altra conferència passaren a l'eixida; allí feren un clot i quan la cucota plorant obrí la caixa abans d'enterrar-la i En Ton esperava veure el fruit d'uns amors criminals, d'entre l'encoixinat, com en el conte de Poe de entre els enbans, en sortí un gat, però no viu, mort.

La cucota li besà el morro i el Ton esclatà a riure, però l'arcabota li digué:

—Calla o no cobres.

I el Ton callà, però després ha rigut molt i ho conta a tothom.

MODES IANKIS, EL PORTAMONEDES A LA LLIGA-CAMA

—Una pesseta?... Vaja tingui, perquè no torni a importunar-me més.

—D'aquí se la treu?... Ah, aixís no. Aixís prefe-
 reixo anar-li demanant de deü en deü cèntims.

COSES DE L'AMPURDÀ, per Ramon Masifern.—El senyor Masifern ja no és dels joves, però la seva poesia inspirada sempre en la naturalesa i en les costums patriarcalcs de la regió, es conserva fresca i aromosa. Algunes de les composicions de que consta el volum les coneixiem ja, i havien sigut admirades per nosaltres en els nostres bons temps i en els bons temps del autor, segurament. Ens referim a l'admirable col·lecció «L'aglenya», poemeta bucòlic plè de sinceritat i de sentiment. La característica de l'autor de *La vida al camp* ha sigut tot-hora una finíssima observació del natural i un perfecte domini de la forma clàssica. Per això les poesies seves més sentides i que impresionen més són les més senzilles i les d'un caràcter més íntim.

EL ARTE DRAMÁTICO EN EL RESURGIR DE CATALUNYA, per Francisco Curet.—Llibre de història i de crítica tot en una pessa. L'autor, que s'ha distingit sempre per la seva admiració al Teatre Català, vé a prestar amb la seva obra, molt ben documentada i presidida per un enlirat criteri de justícia, un immens servei al nostre art escènic per lo que toca al expandiment de la personalitat catalana en terres d'Espanya i Amèrica.

LA GUERRA A TRAVÉS DE UN ALMA, per Gabriel Alomar.—Els innombrables admiradors del nostre amic En Gabriel Alomar, el nou director del Institut de Figueres, faràn molt santament si adquireixen aqueixa obra seva, que's compòn de una sèrie de articles seleccionats, en els que se estudien i critiquen coses i fets relacionats amb la guerra europea, amb aquella valentia equànim, aquell art màgic en el dir que són l'especialitat del mallorquí il·lustre. I quan un home acaba de llegir aqueixes admirables pàgines d'amor a la civilització i a la Justícia, és impossible creure que l'autor tingui dubtes respecte al resultat de la lluita. L'autor i el lector, més optimistes que mai, exclamen a chor: «No guanyaràn! No han de passar!».

CATALUNYA I LA GUERRA, per Antoni Roca y Codina.—Un follet de propaganda al·liadòfila. M'agrada perquè en ell el senyor Roca hi diu veritats clares i ben dites i amb el degut entusiasme.

POESIES CATALANES, per Albert Janicot.—Un altre poeta rosellonès que s'entreté component ratlles curtes. No'ns atrevirem pas a dir que hi estigui afortunat, però tractant-se d'un primerenc, com sembla, farem constar el bon intent, i ara com ara s'haurà d'acontentar amb això.

DELS MEUS VARALS, per Pere Vayreda.—Es el darrer títol de la Col·lecció «Lectura Popular» (Biblioteca d'Autors Catalans).

GLOSARI

EL PODER DE LA VEU

L'etzar ens duria un jorn, d'aquí trenta anys, al cor del país més impensat i més llunyà del món i, si allí sentíssim de improvis la veu de la Bàrcena, sense veure a la Bàrcena, diríem: «aquesta és la Bàrcena». La sentiríem en mig de mil veus i la coneixeríem. I l'estimaríem per aquella veu seva tan cançonera, tan dolça, tan manyagaire, que el primer jorn de sentir-la se'ns ficà cor endins per a fer-hi estada eternament. I li diríem que l'estimem. I, si al dir-li que l'estimem només que per la veu, se'ns enfadés, com més se'ns enfadés, més l'estimaríem. I trobaríem gust en fer-la enfadar encara més, perquè seguís parlant-nos, modulant graciosament la seva veu deliciosa amb totes les games del amor, de la ingenuïtat, de la indiferència, del dolor, de la ràbia i del odi...

I ens diria les coses més lletges del vocabulari dels homes, les coses més vulgars o més abominables, però com que ens les diria amb aquella veu seva, única, nosaltres seguiríem estimant-la, millor dit, l'estimaríem sempre i cada vegada més.

XARAU

ROMEA

Amables farsants els de la colla d'En Martínez Sierra. En quatre dies justos ens han donat a conèixer quatre obres noves. Les dues comèdies estrenades el dia de la inauguració, que, dit sia de pas fou un aconeteixement, tan pel nombrós públic com per les afalagadores ovacions a la companyia, foren *Alicia neurasténica*, del americà Thomas, i *Rosina es frágil*, original del Director. La primera és una farsa mig comèdia mig sàinet, bastant divertida, per més que no enclou una gran novetat en l'assumpte. Pinta molt bé el caràcter de la protagonista, tipu al qual la Caterina Bàrcena dona un extraordinari relleu. El gran Simó Raso va secundar-la d'una manera digníssima i els altres demostraren una seguretat i una vis còmica admirables. I això és tot, que ja és prou. Per fi de festa ens obsequiaren amb una comedieta lleugera, però plena de situacions còmiques i molt ben escrita, *Rosina es frágil*. La concurrència s'hi va divertir de valent. D'una hora lluny es veu que l'obra s'ha compost pensant amb les fa-

FESTES SENYALADES

—Com li ha anat aquest Corpus, mossèn Lluc?
—Déu n'hi doret, d'aquest corpus, Déu n'hi doret!...

cultats de la Bàrcena, que hi està formidable d'ingenuïtat i de gràcia.

I dilluns estrenaren *A campo traviesa*, tres actes, d'En Felip Sassone; una comèdia dramàtica construïda amb molta traça, en la qual, si bé no s'hi veu lluir sempre la bona veritat, l'espectador hi troba el degut interès; alguns dels tipus, com els del mateixos protagonistes i el del vell amic de la casa estan observats de mà mestra; i les notes sentimentals de bon gust armonicen perfectament amb les còmiques, al extrem de fusionar-se amablement. Tot allò potser no té res que veure amb la vida, però la fantasia de l'autor hi és tant exuberant i descrita amb tant d'art que el públic no pot menys de restar satisfet i aplaudir de bon grat al acabar-se la comèdia. L'acte que'ns agradà menys fou el segon, a estones cursileja i tot. Però lo més admirable de tot és l'interpretació que hi donen els estudiosos artistes, que'ns demostraren que l'actual companyia d'En Sierra és una de les més rodones i completes que han trepitjat els nostres escenaris. La Bàrcena estigué justa d'expressió i fent filigranes de gest en tots moments. El treball de l'actor Hernández, que fa el paper d'argentí, una delícia; i En Ricard de la Vega i En París esplèndits de debó.

Abans d'aquesta estrena ens donaren una altre novetat: un passa temps que's titula *Escuela de maridos*. No'ns recordem del nom del autor ni falta que hi fa, perquè allò sí que no és res. *Ni chicha ni limoná*. Ni lo que s'hi diu ni lo que s'hi fa ens interessa lo més mínim.

NOVEDADES

No hi ha hagut res a senyalar en aquest front artístic durant la passada setmana, a no ésser que tinguem la manca de pietat de remarcar el fracàs de la darrera obra d'En Daguerre, *La pendiente*. Aquest drama antiquat, inversemblable, veritable dramón plé de convencionalismes fou retirat de l'escena l'endemà mateix de haver-se estrenat. Pau als morts i tirem-hi un vel.

CORPUS, DIADA DEL AMOR

—On me portes Cupidó?
—Ai ail .. A la processó!

—Aquesta nit es celebra una funció sensacional, amb el doble caràcter d'aconteixement, car és benefici d'En Morano i despedida de la companyia, que se'n va per a deixar les taules a la Marguerida Xirgu que debuta demà.

CÓMICO

Inaugurà la temporada d'estiu no fa gaires dies amb una companyia d'opereta i sarsuela molt decent. Obres noves: *Camino de la gloria* i *Los ojos de mi morena*. Aquesta última agradà més que la primera, mercès al llibre que és joganer i divertit. S'hi fan aplaudir tots els artistes, molt discrets, i sobre tots ells la Ferrando, En Rodríguez i En Joanet Martínez.

En ensaig, *La cartujana*.

Amb això i amb dir que En Vilches s'ha traslladat al «Español» on pensa donar-hi un curt nombre de funcions, i que el dia vuit s'obre el «Bosque», veritable teatre estiuenc amb una notable companyia de opereta que anuncia *La araña azul*; i que en Barbosa, la Faura i companyia segueixen tenint grans èxits en el *Saló de la Comèdia*, donem per llesta la nostra setmanal informació.

ELS DEPORTS

Després del treball vé el descans. Després de l'activitat vé la calma. Després d'unes festes d'un moviment sportiu espertant, vingué el diumenge passat un xic més calmat (no gaire, però) i ens va permetre anar a dos o tres llocs sense fer-nos a miques.

Natació al matí; és la temporada. Ara en tindrem cada diumenge, de curses natatòries. Es l'entreteniment dels *morenos* dels Clubs de natació.

Campionat de Catalunya pedestrista, al matí també i can Túnis. L'Hipòdrom cremava, però els nois, dependents o no, que acudiren a la crida del Centre, vinga a córrer per l'herba. Guanyà el Campionat En *Tayodoro Pons*, com l'any passat; resulta que corria com independent, com si fos *La Vanguardia*, vaja.

Al matí també sortiren del R. Moto C. C. uns quants trempats a fer la Prova de Regularitat que consistia en anar a dinar a la Garriga i tornar a entrada de fosc. Resultà molt interessant... per als que hi anaren.

Futbol a la tarda. La calor apreta que és un gust però els nostres futbolistes no es donen. La *Reial Societat* de San Sebastià vingué a veure'ns i a jugar dos partidets amb l'*Español, nuestro campeón*, segons ja sap tothom. Hi hagué de tot, bò i dolent i com que ara sembla que s'ha posat de moda, l'Arrate es posà malalt de la *passa*, menys mal que aquest cop sols es tractava d'un jugador

i per un sigró no es pert l'olla o sinó, tenim la segona edició del *Barcelona* a Madrid.

I... no passà res més, senyors; ens sembla que ja n'hi ha prou per a un diumenge tan calurós com el passat.

Ara, a descansar, horxata de xufles i vinga pendre la fresca.

Oi?

FLY

ESQUELLOTS

Barcelona no vol ésser menys que Madrid i també es dona el luxe de tenir passa.

La passa consisteix en un *dengue* de caràcter benigne: dos o tres dies de llit amb febre fins a 40 graus, les conseqüents molèsties de tòcs, mal de cap, cruiximent general de tots els ossos, etc.

Lo bó d'aquesta epidèmia és que, ha pesar de lo molt que s'ha extès, no ha causat encare cap defunció. Es una passa passatgera.

Així ja pot dir-se que en sortim baratet. I vetaquí perquè molts l'agafen com un luxe, com una fase més de les grans modes del dia.

Quan fins els «gente bien» troben que vesteix, ves si en serà de passadora aquesta passa!

Una de les grans reformes que ha començat a implantar a la Casa Gran don Emiliano Iglesias, alcalde *per accidents*, és la puntualitat en les sessions del Consistori.

Convocats per a les cinc en punt els regidors, el gran Curro Meloja obra la sessió a les quatre seixanta... i qui no hi és, no hi és comptat.

D'aquesta feta sembla que's canviarà el nom de la casa i en lloc de dir-se'n l'Ajuntament se'n dirà *La Puntual*.

I es canviarà l'estàtua d'En Fivaller per la del Senyor Esteve.

Vaia un fracàs, enguany, la tant elogiada Festa de la flor! I tot per culpa del *dengue*, que va retenir molta gent a casa seva.

Tenim, doncs, que el *trancasso* va treballar a favor de la tuberculosi, practicant aquella dita de «llops amb llops mai es moceguen.»

Per culpa d'aquest *motiu* han deixat de recaudar-se moltes mils pessetes.

Però això és manca d'inventiva dels organitzadors: ¿Que'ls costava de fer pujar les *amables señoritas* per les cases per a que visitessin un a un els dengosos?

Quants n'hi haurien que's deixarien posar la flor al llit... I quantes que la oferirien de bona gana!...

Torna a parlar-se amb insistència—i aquesta vegada sembla que amb fundades sospites—de la pròxima vinguda del rei a Barcelona.

Diuen que si a la primera quinzena de juny...

Diuen que si anirà al «Liceo» a veure els *Balls russos*...

Si és cert que hi va, ja'm penso quin ballet donaran aquella nit:

Paradel

Tractant-se del rei no n'hi ha un altre de més apropòsit.

En la darrera sessió de la Diputació Provincial, En Puig d'Asprer protestà de que no siguin públiques i gratuïtes les conferències que's donen a l'Institut d'Estudis Catalans.

Desenganyi's, no'n sortirà.

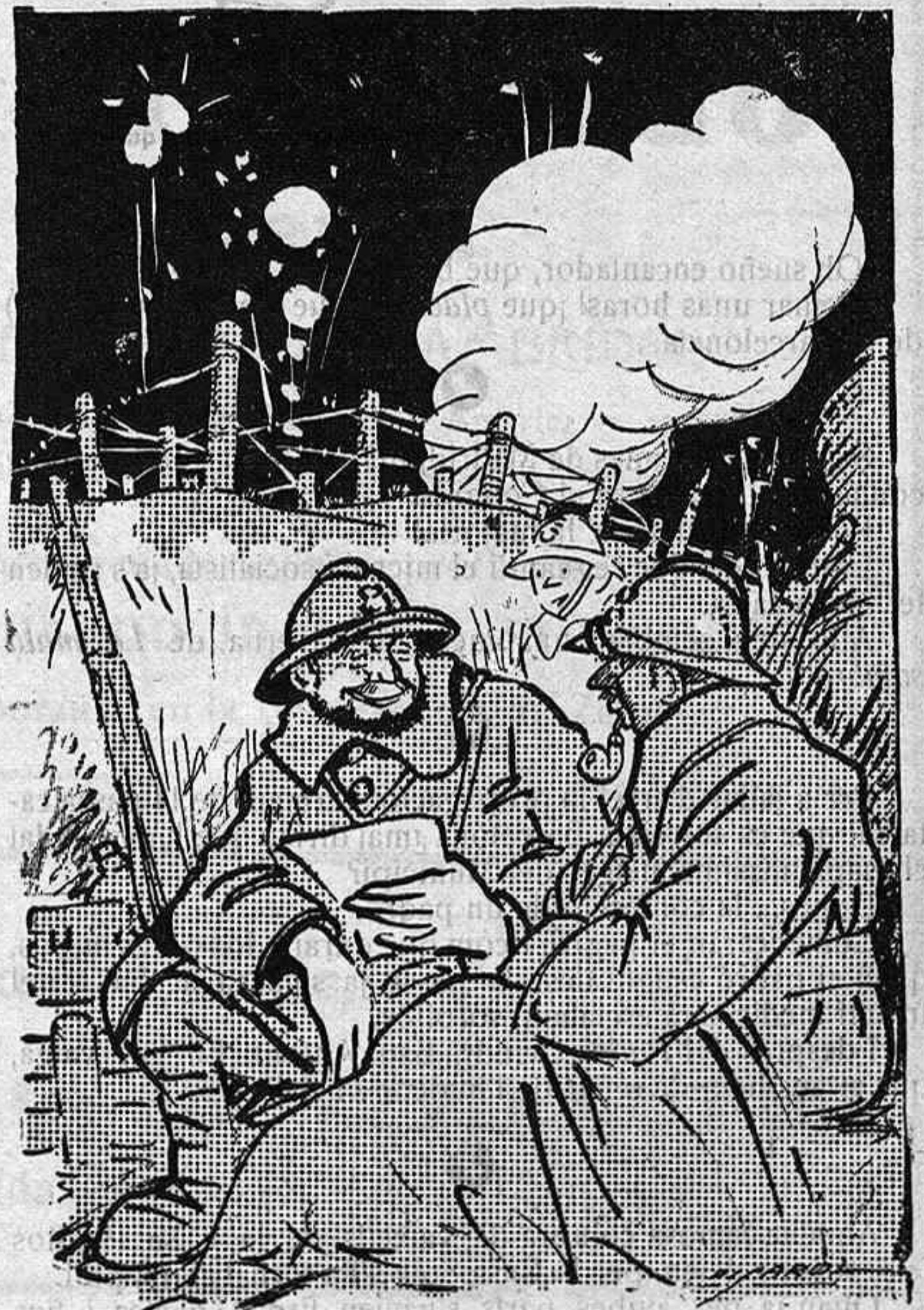
I ademés ¿què'n treurem de que els savis reformin les conferències en aquest sentit?

Siguin de pago o de franc o públiques o privades, les lliçons del Institut sempre són encarcarades.

La «passa» ha fet quedar malament al nostre *Tenut Contra* lo que diu en el seu articlet «La política i la passa» no sols han caigut malalts de la «passa» En Dato, En Besada, i En Pidal, sinó que també ha tingut de fer llit don Alfons.

Això ja és més peliagut!

I si En Rovireta ja's veia en el lloc d'En Marina, el noi Bosch en el d'En Pidal i en Ballbé de Gallart en el d'En Romanones, En Martí Ventosa, el més guapo de tots, ja's veia...!! muts a la gàvia!!

ENYORANT EL POBLE

—Permis per a anar a festa major, demanes?

—Sí, noi; 'a voldria ésser-hi. Fins hi haurà traques!...

—Aqui no hi ha més Primavera que jo.

¡Oh sueño encantador, que bello eres!
¡Reinar unas horas! ¡que placeres! que deia un poeta (??)
de la Barceloneta.

Segons telegrams de Madrid, un dels focos més grans de
contagi de la passa és el Congrés!

Pobres diputats de la majoria!

Entre el dengue regnant i el microbi socialista, ja's poden
fer fer la caixa.

Allò deu semblar una mena de taverna de *La mala
sombra*.

Per a tallar d'arrel la propagació alarmant de la passa ca-
tarral que es sofreix a Barcelona ¿mai dirieu que han acordat
els sapientíssims metges del Municipi?

Doncs... la confecció de un padró.

Començaràn el padró, i com que durarà dos o tres mesos,
quan el padró estigui llest, la passa ja s'haurà acabat... i el
triomf mèdic serà esclatant, sorollós.

I després del *Padró*... vindrà Sant Antoni. Ell ens valga,
que si ens hem de confiar de l'higiene oficial...

Aquella famosa compra de vaixells de la Casa Pinillos
feta, segons deien, per la Casa Sota s'ha tornat aigua-poll.

Quan ja per ambes parts s'havien firmat pactes i fins
s'havien canviat els noms d'alguns trasatlàntics, compradors
i venedors se n'han desdit.

I els papers doncs? Papers mullats!

Tractant-se de gent de barco no té res d'extrany que ha-
gin caigut a l'aigua.

Notes de casa:

De la «Schola Orpheònica» rebérem una invitació per a
assistir a l'estrena de un drama d'En E. Perbellini, *Mansuet
o Les coses de Montserrat* qual representació degué tenir
lloc diumenge passat i va suspendre's, ignorem per quines
causes.

En Vila Marieges, según tinent d'alcalde, «naviero», fabri-
cant de bànoves, i company inseparable d'En Pere B. Ta-
rragó, està que trina.

L'*Emiliano* tant mateix és un mal amic! ¿Perquè no podria
agafar la passa el lloc-tingent de don Lacandro?

¡Tan content que hauria estat el noi Vila fent d'alcalde...
mai fos durant 3 hores!

I En Pere B., de secretari de l'alcaldia, estaria de primera.
I el barber de l'Ateneu hi guanyaria perquè allavors... es
faria afeitar quatre vegades cada dia!

Un digne ciutadà del carrer d'Aribau se'ns queixa de que
els alumnes interns de un col·legi existent a la cantonada
Rosselló-Muntaner, cada nit passen hores i hores amb les
persianes obertes i el llum encès, escandalitzant al veïnat
amb deshabillés i escenes excessivament cinematogràfiques.

No fa gaires nits aquests mateixos estudiants empaitaren
amb mala forma a una noia decent, acorralant-la pels vol-
tants del citat col·legi.

Senyorets *bien!*... Una mica de pudor! Què els hi ense-
nyen en aquest col·legi? Els hi deuen ensenyar allò que can-
tava la Fornarina, Déu l'hagi perdonada:

«La primavera
la sangre altera!...»

Ja és calurosa, ja, la present estació; però vaja, no n'hi
ha per a tant!...

Els esquitxos de la guerra:

Cada nit s'evaporen dels nostres carrers les tapes de les
boques de «riego».

I cada dia es troben a faltar més gerres i més adornos de
les faroles al «Saló de Sant Joan».

Es que ara el ferro-colat se paga molt.

L'Alcalde ha rebut un anònim que és una menaça: El dia
de Corpus seran robats els vuit lleons del monument
a Colón.

Tot podria ésser!

La celebrada professora de dances gregues Mad. Duncan
donarà algunes sessions artístiques en companyia de ses
deixebles, al Palau de Belles Arts.

Ja han fet bé, ja, de contractar-la els de la Junta de l'Expo-
sició.

Creiem més, com atracció, en la Duncan, que en els qua-
dros de l'Antoni Utrillo.

I això que aquell *Prat de la Ribal*...

Diàleg entre dones de sa casa:

—Tu sabs distingir els mocadors de fil veritable, dels que
no ho són?

—Es clar que sí.

—Com els distingeixes?

—Molt senzill: en que els de fil són els que'm perd sem-
pre la bugadera i els altres no.

EDEN CONCERT

Asalto, núm. 12

EL MEJOR MUSIC-HALL DE ESPAÑA

Teléfono 3332 A

Continuos grandes programas de artistas de verdadero primer orden

Ultimos dias de la hermosa bailarina MINERVA

TABARIN "MORITZ"

GRANS FESTES TABARINESQUES

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE

Plaça Sepúlveda, 183 :: Telèfon 2044 A

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2
TELÉFONO 4115

Pedro Mata. -- Un grito en la noche. (Novela de amor y de dolor). Un tomo: 5 ptas.

Antonio Rey Soto. -- Cuento del lar. Un tomo: 3'50 ptas.

F. Rivera y Pastor. -- Lógica de la libertad. Un tomo: 5 ptas

John Ruskin. -- Etica del barro. Un tomo: 3'50 ptas.

Historia del Mundo en la edad moderna

PUBLICADA POR LA UNIVERSIDAD DE CAMBRIDGE

con la colaboración de los principales historiadores de Europa y América y ampliada considerablemente por distinguidos historiadores Españoles y Latino-Americanos

Edición española en 25 tomos en 4.º, lujosamente encuadernados y profusamente ilustrados, publicados bajo la dirección de D. EDUARDO IBARRA y RODRÍGUEZ profesor de Historia moderna y contemporanea en la Universidad de Zaragoza

PESETAS 150

150 PESETAS

OBRA NOVA!

ACABA DE SORTIR!

Frederic Pujulá i Vallés

En el repós de la trinxera

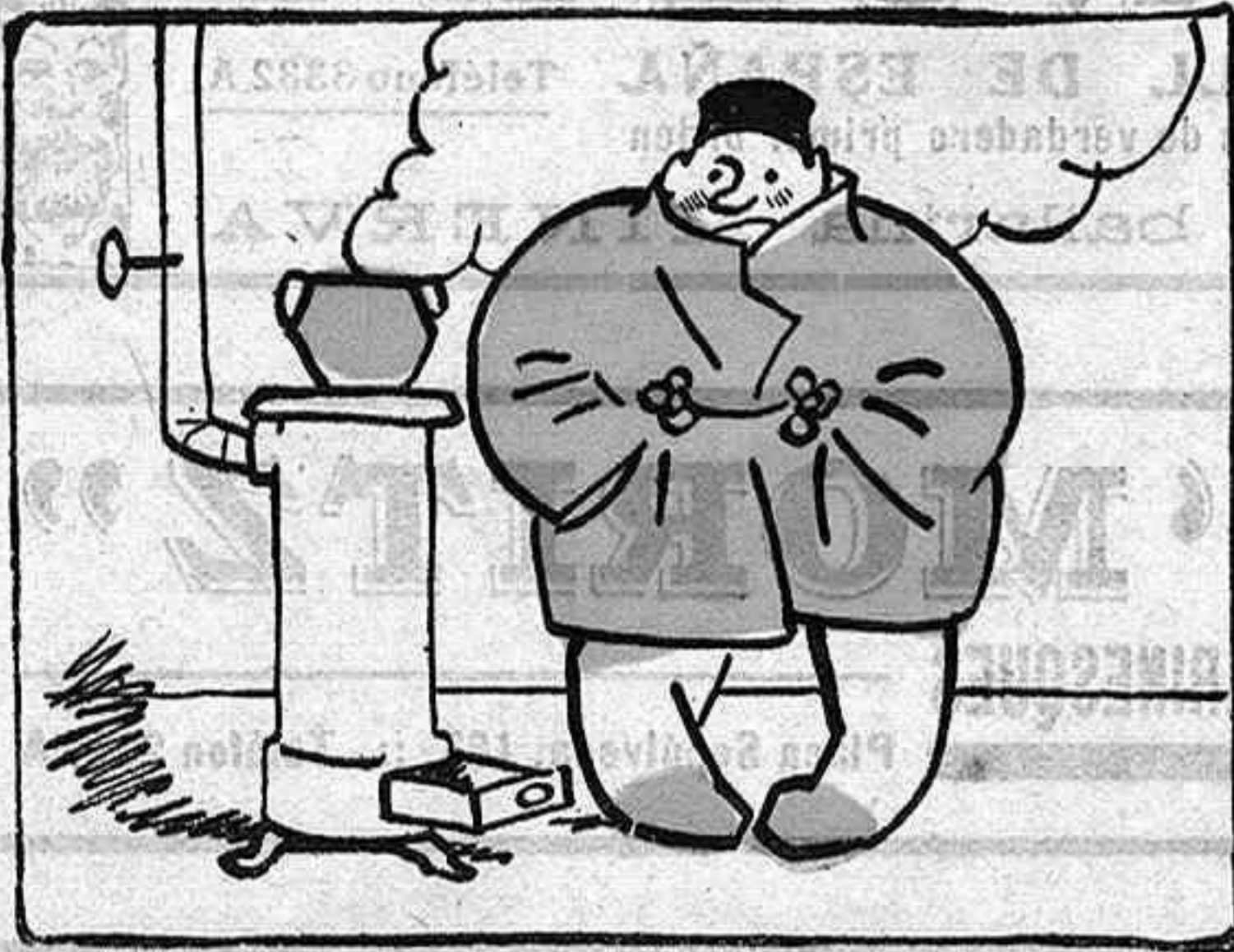
Cartes del soldat a l'amic

Un tom en 8.º

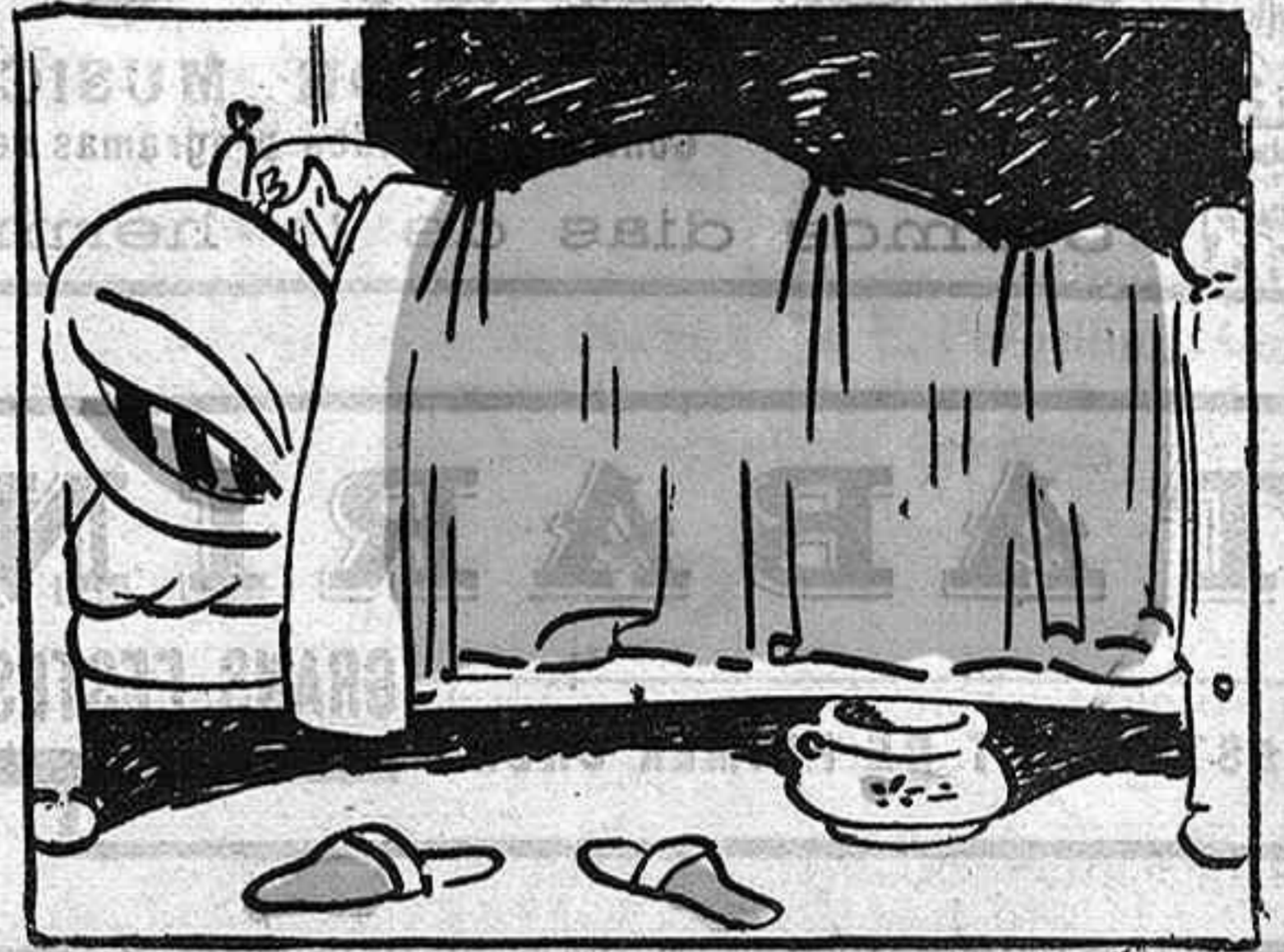
Pessetes 3'50

NOTA.— Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en llurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

ELS AVENTATGES DE TENIR LA «PASSA»

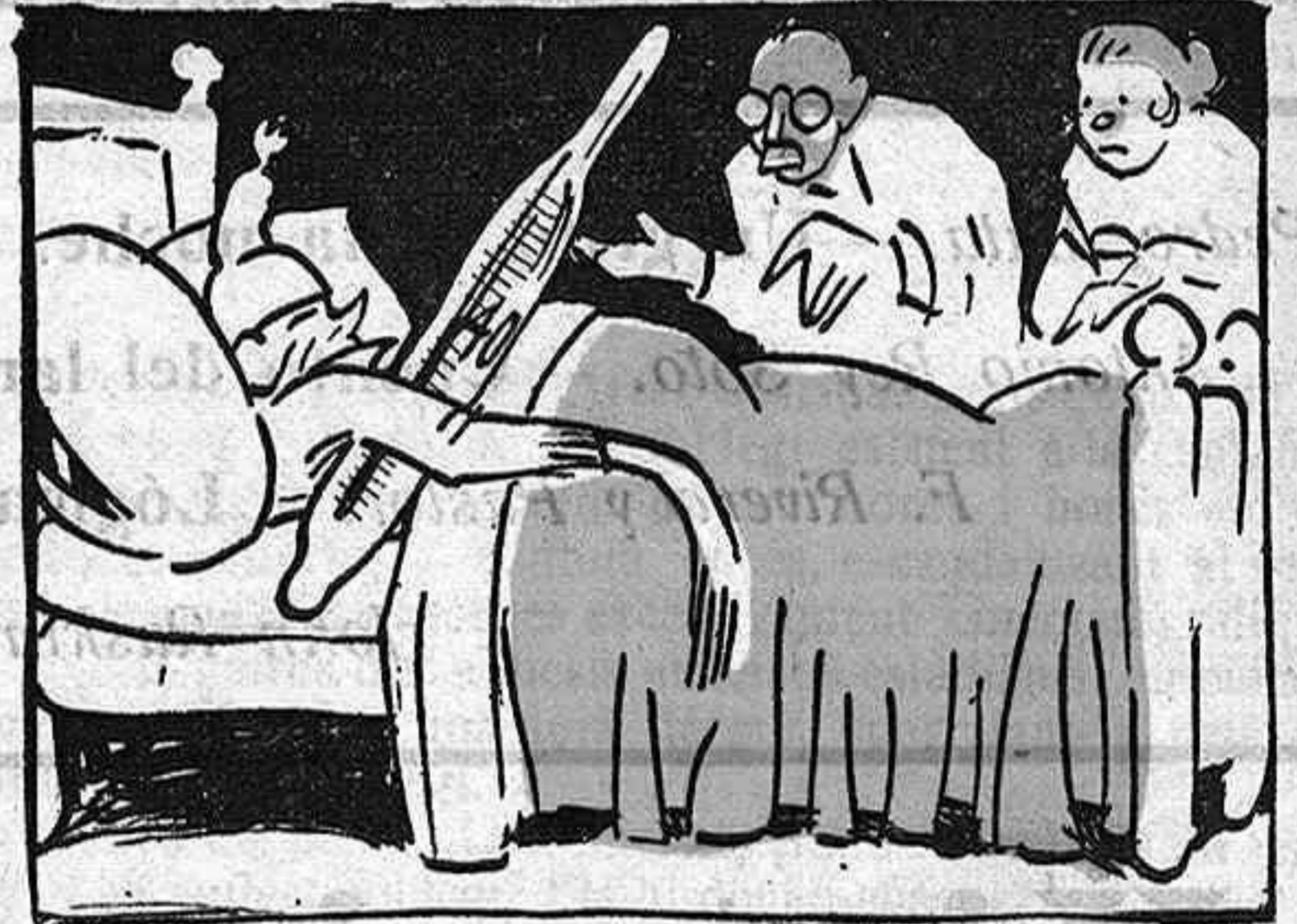
—Esgarrifances de fret... Fent tanta calor, no van mal.

—Fer llit... S'està més bé apegut que assentat diu'n els xil'os.

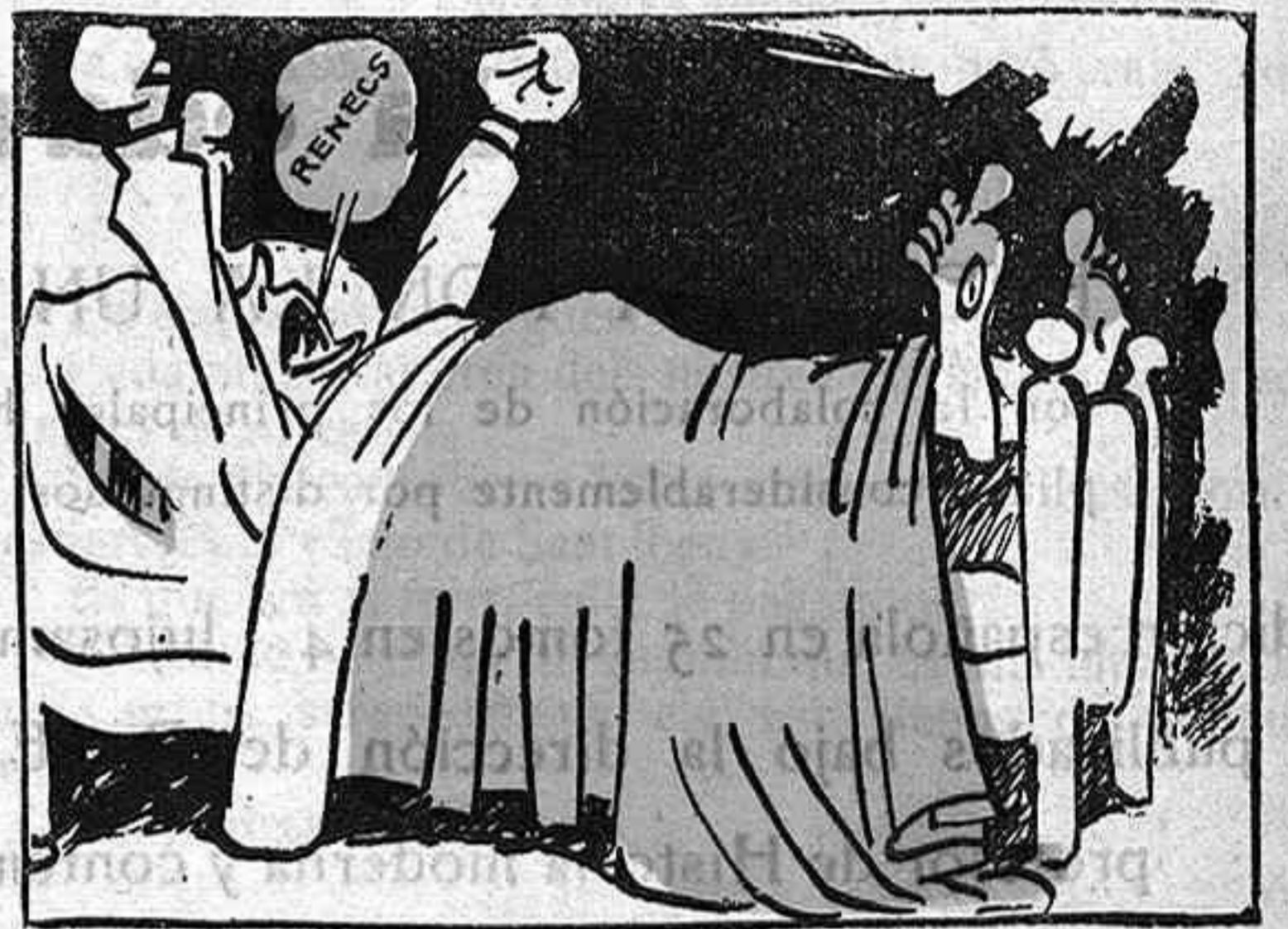
—Desgana .. Al greu que estan les substències, millor!

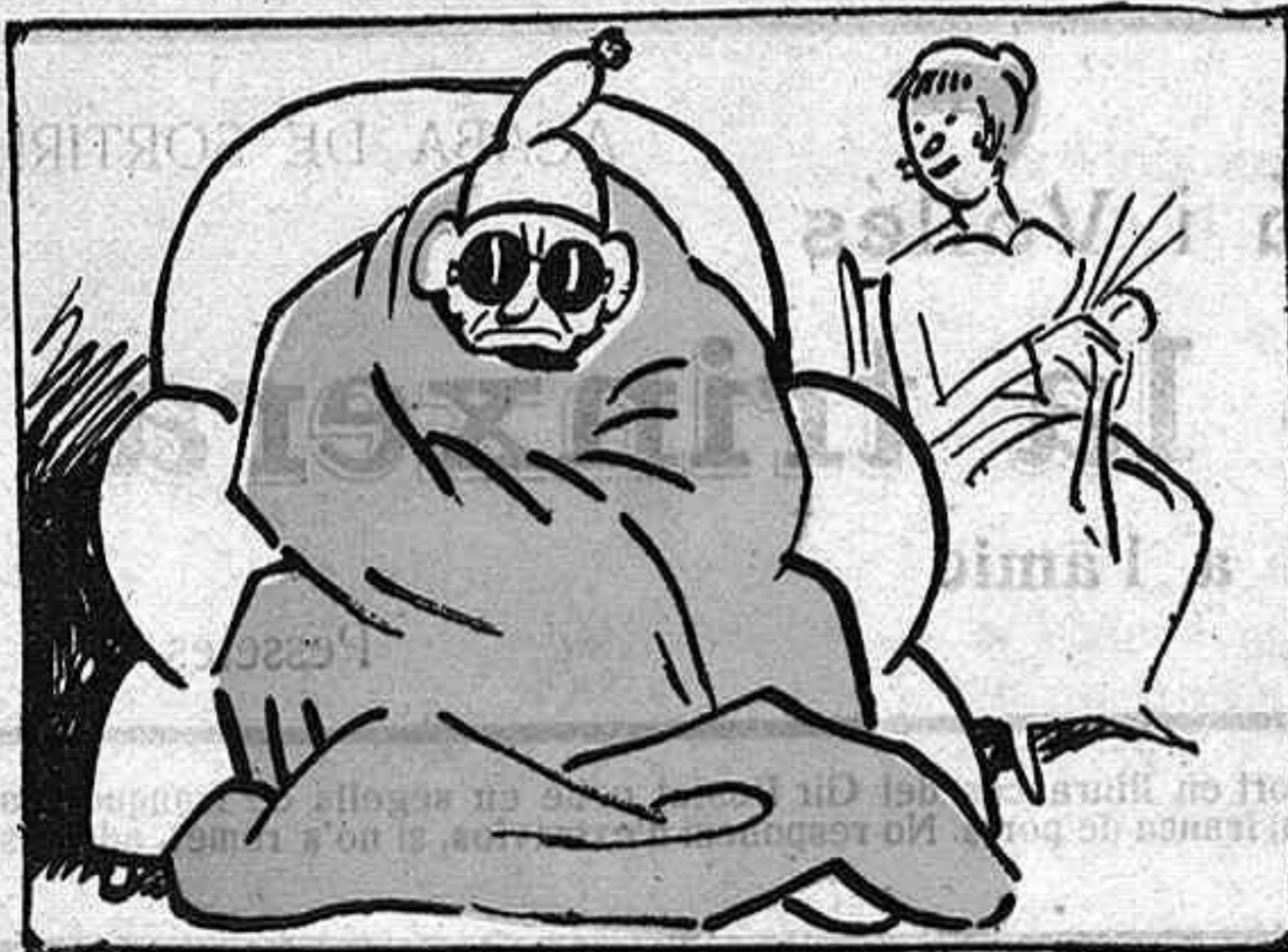
—Quaranta graus.. Ganga' La febre diuen que alimenta.

—Petit mal-de-cap... Aixís m'estalvio de tenir ne de grossos.

—Llengua un xic bruta ... Els barcelonins li tenim sempre molt.

—Dolor a la vista. . Aixís no llegeixo tonteries als diaris.

—Tot plegat: quatre manies —i un estiu de dos dies,